

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSA Maria Szulc

w sprawie z powództwa B. C. i K. C.

przeciwko R. M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 grudnia 2010 r.,
zażalenia pozwanego na orzeczenie o kosztach, zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 18 września 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1.) **oddala zażalenie;**
- 2.) **nie obciąża pozwanego kosztami postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 18 września 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów B. C. i K. C. złożoną od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 11 marca 2009 r. oraz nie obciążył ich kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd Apelacyjny uznał, że szczególnie był charakter roszczenia powodów jako spadkobierców zmarłego. Nie mieli oni bowiem dostatecznej wiedzy o okolicznościach dotyczących umów o świadczenie pomocy prawnej, zawartych przez spadkodawcę i pozwanego, a po śmierci spadkodawcy (męża i ojca) znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.

W zażaleniu pozwany wniósł o zmianę lub uchylenie orzeczenia o kosztach procesu powołując się na naruszenie art. 98 § 1 k.p.c.

Skarżący podkreślił, że powodowie przegrali w całości proces, a ponadto nie wystąpiły szczególne okoliczności określone w art. 102 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziana w art. 102 k.p.c. regulacja stanowi odstępstwo od podstawowej zasady orzekania o kosztach procesu, jaką jest zasada odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 k.p.c.). Nie powinna więc podlegać wykładni rozszerzającej. Przepis art. 102 k.p.c. aktualizuje się „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”, które są precyzowane w orzecznictwie sądowym. W istocie więc ustawodawca przyznał sądowi znaczną swobodę decyzyjną na tle konkretnych okoliczności sprawy, uwzględniającą zasadę słuszności i poczucie sprawiedliwości. Dochodzi w ten sposób do urzeczywistnienia zasad współżycia społecznego w sferze procesowej.

Art. 102 k.p.c. może się zaktualizować na tle charakteru rozpoznawanej sprawy (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1967 r., III PRN 78/67, OSNC 1968, nr 11, poz. 185). Do takiego poglądu trafnie nawiązał Sąd Apelacyjny, zwracając uwagę na to, że dochodzone przez powodów-spadkobierców adwokata roszczenie obejmuje wynagrodzenie za udzieloną pomoc prawną w wielu sprawach sądowych. Co więcej, wynagrodzenie te jest należne i nie zostało zapłacone, tyle że nie nastąpiła jeszcze wymagalność roszczenia, o czym powodowie nie wiedzieli.

Drugą samodzielną przesłanką zastosowania art. 102 k.p.c. była trudna sytuacja życiowa i materialna powodów, będąca następstwem zgonu ich męża i ojca.

Z przedstawionych przyczyn należało oddalić zażalenie pozwanego (art. 373 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.). Nie został on jednak obciążony kosztami postępowania zażaleniowego (art. 102 k.p.c.). Za uwzględnieniem wniosku o zasądzenie tych kosztów nie przemawiały ani treść odpowiedzi na zażalenie, ani uwarunkowania rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego w sferze ocennej decyzji Sądu Apelacyjnego.